पुरुहन्मा आङ्गिरसः।इन्द्रः । बृहती, १-६ प्रगाथः (विषमा बृहती समा सतोबृहती), १२ शंकुमती, १३ उष्णिक्, १४ अनुष्टुप्, १५ पुरउष्णिक्

यो राजा चर्षणीनां याता रथेभिरध्रिगुः।
विश्वासां तरुता पृतनानां ज्येष्ठो यो वृत्रहा गृणे॥ ८.०७०.०१

यः। चर्षणीनाम्- प्रजानाम्। राजा- स्वामी। रथेभिः- रथैः। याता- गन्ता। अध्रिगुः- अधृतगमनः। विश्वासाम्- सर्वासाम्। तरुता- तारकः। पृतनानाम्- सेनानाम्। ज्येष्ठः- मुख्यः। यः। वृत्रहा- आवरणबाधकः। तम्। गृणे- स्तौमि ॥१॥

इन्द्रं तं शुम्भ पुरुहन्मन्नवसे यस्य द्विता विधर्तरि।
हस्ताय वज्रः प्रति धायि दर्शतो महो दिवे न सूर्यः॥ ८.०७०.०२

पुरुहन्मन्- बहुशत्रुहन्तः वीर। अवसे- रक्षायै। तमिन्द्रम्। शुम्भ- मण्डय। यस्य तव। विधर्तरि- विधारके इन्द्रे। द्विधा रूपमुग्रमनुग्रहभूतमिति भवति। दर्शतः- दर्शनीयः। महः- महान्। वज्रः। दिवे- दिवि। सूर्यः। न- इव। हस्ताय- हस्ते। प्रति धायि- धृतः ॥२॥

नकिष्टं कर्मणा नशद्यश्चकार सदावृधम्।
इन्द्रं न यज्ञैर्विश्वगूर्तमृभ्वसमधृष्टं धृष्ण्वोजसम्॥ ८.०७०.०३

विश्वगूर्तं- सर्वस्तुत्यम्। ऋभ्वसम्- महान्तम्। अधृष्टम्- अप्रधृष्यम्। धृष्वोजसम्- धर्षकबलयुक्तम्। इन्द्रम्। यज्ञैः- उपासनैः। सदा वृधम्- सदा वर्धकम्। यः। चकार- अकरोत्। तम्। नकिः- न कोपि। कर्मणा। नशत्- व्याप्नोति ॥३॥

अषाळ्हमुग्रं पृतनासु सासहिं यस्मिन्महीरुरुज्रयः।
सं धेनवो जायमाने अनोनवुर्द्यावः क्षामो अनोनवुः॥ ८.०७०.०४

अषाळ्हम्- असह्यम्। उग्रम्- उद्गूर्णम्। पृतनासु- युद्धेषु। सासहिम्- अभिभवन्तम्। यस्मिन्। महीः- महान्तः। उरुज्रयः- विस्तीर्णवेगाः सन्ति तम्। जायमाने- जायमानम्। धेनवः- गावश्चिद्रश्मयः। सम्- सम्यक्। अनोनवुः- नमन्ति। द्यावः- दिव्याः। क्षामः- भौमाः। अनोनवुः ॥४ ॥

यद्याव इन्द्र ते शतं शतं भूमीरुत स्युः।

न त्वा वज्रिन्सहस्रं सूर्या अनु न जातमष्ट रोदसी॥ ८.०७०.०५

द्यावः- द्युलोकाः। भूमीः- क्षितयः। उत- अपि च। स्युः- ये भवन्ति ते सर्वे। शतं शतम्- प्रभूताः। इन्द्र। ते- त्वां न व्याप्नुवन्ति। वज्रिन्- वज्रपाणे। त्वा- त्वाम्। जातम्- उद्भूतम्। सहस्रं सूर्याः- अनन्तसूर्या अपि। रोदसी- द्यावापृथिव्यावपि। न। अष्ट- व्याप्नुवन्ति ॥५ ॥

आ पप्राथ महिना वृष्ण्या वृषन्विश्वा शविष्ठ शवसा।

अस्माँ अव मघवन्गोमति व्रजे वज्रिञ्चित्राभिरूतिभिः॥ ८.०७०.०६

महिना- महता। वृष्ण्या- वर्षकबलेन। वृषन्- वर्षक। शविष्ठ- बलिष्ठ। विश्वा- सर्वेण। शवसा- बलेन। आ पप्राथ- आपूरयसि। अस्मान्- नः। वज्रिन्- वज्रपाणे। मघवन्- इन्द्र। गोमति व्रजे- चिद्रश्मिसमूहे सम्पादितव्ये। चित्राभिः- असाधारणीभिः। ऊतिभिः- रक्षाभिः। अव- रक्ष ॥६ ॥

न सीमदेव आपदिषं दीर्घायो मर्त्यः।

एतग्वा चिद्य एतशा युयोजते हरी इन्द्रो युयोजते॥ ८.०७०.०७

यः। एतग्वा- एतवर्णौ। एतशा- प्राणाश्वौ। इन्द्रः। हरी- आकर्षणशक्तिसम्पन्नौ। युयोजते- योजयति तादृश। दीर्घायो- नित्य। अदेवः- तमःप्रायः। मर्त्यः- मनुष्यः। सीम्- सर्वतः। एव। इषम्- स्वकामनाम्। न । आपत्- प्राप्नोति ॥७ ॥

तं वो महो महाय्यमिन्द्रं दानाय सक्षणिम्।

यो गाधेषु य आरणेषु हव्यो वाजेष्वस्ति हव्यः॥ ८.०७०.०८

तम्। वः- यूयम्। महः- महान्तः। महाय्यम्- महान्तम्। इन्द्रम्। सक्षणिम्- सहनशीलम्। दानाय पूजयत। यः। गाधेषु- उदकेषु। आरणेषु- निम्नेषु। हव्यः- आह्वातव्यः। वाजेषु- युद्धेषु सद्गतिषु वा। हव्यः। अस्ति- भवति ॥८॥

उदू षु णो वसो महे मृशस्व शूर राधसे।

उदू षु मह्यै मघवन्मघत्तय उदिन्द्र श्रवसे महे॥ ८.०७०.०९

महे- महत्यै। राधसे- संसिद्ध्यै। नः- अस्मान्। शूर- समर्थ। सु- सुष्ठु। उत् मृशस्व- उत्थापय। मह्यै- महत्यै। मघत्तये- सम्पदे। मघवन्- सम्पद्वन्। इन्द्र। महे- महत्यै। श्रवसे- श्रुत्यै। उत्- उत्थापय ॥९॥

त्वं न इन्द्र ऋतयुस्त्वानिदो नि तृम्पसि।

मध्ये वसिष्व तुविनृम्णोर्वोर्नि दासं शिश्नथो हथैः॥ ८.०७०.१०

इन्द्र। त्वम्। ऋतयुः- सत्यकामः। नः- अस्मान्। त्वानिदः- त्वन्निन्दकादागत्य। नि- नितराम्। तृम्पसि- प्रीणयसि। तुविनृम्ण- बहुवीर्यसम्पन्न। ऊर्वोः- द्यावापृथिव्योः। मध्ये। वसिष्व- अस्मान् वासय। दासम्- उपक्षपयितारम्। हथैः- हननसाधनैरायुधैः। शिश्नथः- मारयसि ॥१०॥

अन्यव्रतममानुषमयज्वानमदेवयुम्।

अव स्वः सखा दुधुवीत पर्वतः सुघ्नाय दस्युं पर्वतः॥ ८.०७०.११

अन्यव्रतम्- रक्षोनियतिपालकम्। अमानुषम्- अविवेकिनम्। अयज्वानम्- लोभिनम्। अदेवयुम्- तमःकामम्। दस्युम्- स्तेनम्। सखा- इन्द्रसखः। पर्वतः- पर्ववानुपासकः। स्वः- स्वर्गात्। सुघ्नाय- शोभनहननाय। अव दुधुवीत- अधः पातयति ॥११॥

त्वं न इन्द्रासां हस्ते शविष्ठ दावने।

धानानां न सं गृभायास्मयुर्द्विः सं गृभायास्मयुः॥ ८.०७०.१२

इन्द्र- परमेश्वर । शविष्ठ- बलिष्ठ । अस्मयुः- अस्मत्कामः । दावने- दानाय । धानानां - भृष्टयवाः । न- इव । आसाम्- गाः । हस्ते । गृभाय- गृह्णीष्व ॥१२ ॥

सखायः क्रतुमिच्छत कथा राधाम शरस्य। उपस्तुतिं भोजः सूरिर्यो अह्रयः॥ ८.०७०.१३

सखायः । यः । अह्रयः- अकुटिलः । सूरिः- विद्वान् । भोजः- भोक्ता । तस्य । क्रतुम्- प्रज्ञाम् । इच्छतः- कामयमानस्य । शरस्य- तदर्थमावरणहिंसकस्येन्द्रस्य । उपस्तुतिम्- मन्त्रम् । कथा- कथम् । राधाम- साधयाम ॥१३ ॥

भूरिभिः समह ऋषिभिर्बर्हिष्मद्भिः स्तविष्यसे। यदित्थमेकमेकमिच्छर वत्सान्परादद्दः॥ ८.०७०.१४

समह- माहात्म्यसहित । भूरिभिः- बहुभिः । ऋषिभिः- सूक्ष्मदर्शिभिः । बर्हिष्मद्भिः- लब्धभूमिकैः । स्तविष्यसे- स्तूयसे । शर- हे शत्रुहिंसक । त्वम् । इत्थम्- एवम् । एकमेकम् । वत्सान् । परादद्दः- स्तोतृभ्यो यच्छसि ॥१४ ॥

कर्णगृह्या मघवा शौरदेव्यो वत्सं नस्त्रिभ्य आनयत्। अजां सूरिर्न धातवे॥ ८.०७०.१५

अजाम्- प्रकृतिम् । सूरिः- विद्वान् । धातवे- धारणायै । न- इव । कर्णगृह्य- कर्णे गृहीत्वा । त्रिभ्यः- शत्रुभ्यस्त्रिभ्यः । मघवा- इन्द्रः । नः- अस्मभ्यम् । वत्सम्- शाबं चिद्रश्मिप्रतीकम् । शौरदेव्यः- शूरदेवसम्बन्धम् । आनयत् ॥१५ ॥